

Emmi Karvinen & Tia Niemelä

Arkeologiaa murhapaikalla – Bodominjärven kaivaus ja media

Artikkelissa käsitellään Bodominjärven murhapaikalla keväällä 2019 järjestettyä arkeologista kaivausta, joka oli osa Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen kaivausprojekti -kursssia. Tutkimuksen tavoitteena oli tarkastella sitä, millaisia arkeologisia jälkiä paikalla käyneet ihmiset ovat jättäneet jälkeensä ja mitä nämä jäljet voivat kertoa paikan käytöstä murhan jälkeen. Kaivaus oli laajasti esillä mediassa ja tässä artikkelissa pohditaan arkeologian ja median kohtaamista.

Arkeologi på en mordplats – utgrävningen på Bodom träsk och media

Artikeln behandlar den arkeologiska utgrävningen på Bodom träskets mordplats som organiserades våren 2019, och var en del av grävprojektkursen på Helsingfors universitets arkeologiska läroämne. Målet med undersökningen var att granska hurudana arkeologiska spår folk som besökt platsen lämnat efter sig, och vad dessa spår berättar om användningen av platsen efter mordet. Utgrävningen fick mycket mediauppmärksamhet och i denna artikel funderas det kring mötet mellan arkeologi och media.

Johdanto

Espoon Bodominjärven rannalla suoritettiin arkeologian opiskelijoiden toimesta viikon mittainen arkeologinen kaivaus toukokuussa 2019. Kaivaus oli osa Helsingin yliopiston arkeologian tieteenalan Kaivausprojekti-kurssia, joka kuuluu maisterivaiheen syventäviin opintoihin. Kurssilla opiskelijat järjestivät itsenäisesti kaivauksen kohteella, joka ei ole kiinteä muinaisjäännös, mutta jonka puitteissa voisi kuitenkin pohtia mielekkäitä tutkimuskysymyksiä. Kurssilaiset toteuttavat kaivaushankkeen aina esitöistä kenttätöihin, jälkitöihin ja raportointiin asti. Kaivauskohteeksemme valikoitui Bodominjärven murhaniemenäkin tunnettu retkeily- ja ulkoilualue muun muassa siksi, että alueella tiedetään vierailevan runsaasti ihmisiä. Bodominjärven kaivausprojektin suunnitelmien

perusteella toteutettiin arkeologian opiskelijat HuK Emmi Karvinen ja HuK Tia Niemelä. Tässä artikkelissa käsittelemme Bodominjärven murhapaikalla suorittamaamme kaivausprojektia kokemuksena ja oppimistilanteena, sekä pohdimme kaivausten saamaa mediahuomiota.

Kaivauksella pyrittiin selvittämään arkeologisen aineiston perusteella alueen ihmistoimintaa 1960-luvulta nykypäivään. Keskeisiksi tutkimuskysymyksiksi nousivat, mitä arkeologisesti havaittavia jälkiä murhaniemellä käyneet ihmiset ovat jättäneet jälkeensä, sekä mitä löydetty aineisto voi kertoa alueella käyneistä ihmisistä ja heidän toiminnastaan. Tavoitteenamme oli myös kertoa arkeologian mahdollisuuksista tutkia modernia aikaa. Kaivausta ideoitiin ensin koko kevätlukukauden kestäneellä luentokurssilla, jonka jälkeen sekä kenttätöitä että raportointi suoritettiin Museoviraston laatuohjeita silmällä pitäen.

Bodominjärvellä tapahtunut kolmoismurha on yksi Suomen tunnetuimmista rikosmysteereistä, ja tapaus on ollut runsaasti esillä mediassa. Bodominjärvellä 5.6.1960 teltilleestä neljästä nuoresta kolme murhattiin, eikä tekijää ole saatu vieläkään selville. Bodominjärven murhamysteerin tuntee lähes jokainen suomalainen, ja aiheesta on kirjoitettu paljon. Murhamysteeristä ovat kirjoittaneet muun muassa rikostoimittaja Hannes Markkula (2005; 2007) sekä johtajaylilääkäri Jorma Palo (2006). Tapaus nousi uudestaan otsikoihin 2000-luvun alussa, kun tutkinta avattiin uudelleen. Vuonna 2004 ainoa eloonjäänyttä telttailijaa Nils Gustafssonia epäiltiin teosta, mutta hänet vapautettiin syytteistä. Tapaus on innoittanut populaarikulttuurista (esim. Children of Bodom -yhtye ja kauhuelokuva *Bodom* (Taneli Mustonen 2016)). Suosittu rikoksia käsittelevä podcast *Jäljillä* käsittelee Bodomin murhia jaksossa 50 (Laaksonen 2019a) ja 53, jossa mainitaan kaivausprojektimme (Laaksonen 2019b).

Bodominjärven rannalla sijaitsevaa aluetta voisi kuvaila synkäksi siellä tapahtuneen kolmoismurhan takia. Siksi haluamme nostaa esiin käsitteet synkkä kulttuuriperintö (*dark heritage*) sekä synkkä turismi (*dark tourism*), vaikka murhapaikkaa ei varsinaisesti kulttuuriperinnöksi tai turistikohteeksi kenties mielletäkään. Synkän turismin kohteiksi voidaan mainita muun muassa taistelukentät, luonnonkatastrofien tapahtumapaikat tai vierailun sellaisissa paikoissa, joissa on tapahtunut massamurhia, kuten Auschwitz-Birkenauin keskitysleirin (Stone 2006). Synkkä kulttuuriperintö -termi on ollut esillä myös Helsingin ja Oulun yliopistojen Lapin synkkä kulttuuriperintö -hankkeessa, jossa tutkitaan toisen maailmansodan aikana Lapissa toimineiden saksalaisjoukkojen aineellisia jäänteitä (Seitsonen 2015: 38). Bodomin murhapaikka on alue, joka on tullut tunnetuksi synkän tapahtuman vuoksi, ja 60 vuotta myöhemmin tapahtuma saa ihmiset vierailemaan paikan päällä. Murhamysteeri kiehtoo edelleen, ja niemellä käydään katsomassa ja valokuvaamassa murhapaikkaa. Lisäksi alue on suosittu retkeily-, kalastus-, telttailu- ja geokätköilykohde.

Modernin ajan arkeologia ja media

Tunnetuin nykyajan arkeologiaa käsittelevä projekti lienee ollut Yhdysvaltain Tusconin kaupungin asukkaiden jätteitä tutkinut *Garbage Project* (Rathje & Murphy 1993). Arkeologia tunnetaan myös tunkio- tai roskatieteenä, joka soveltuu modernien aikojen tutkimiseen (esim. Taavitsainen 2005).

Suomessa modernien kohteiden arkeologiset tutkimukset ovat kasvattaneet suosiotaan viime vuosina. Vuonna 2010 kaivettiin Provinssiroockin festivaalialuetta Helsingin ja Oulun yliopistojen arkeologien toimesta (Kunnas et al. 2011; Äikäs et al. 2016). Tiina Äikäs on tutkinut saamelaiden pyhiä paikkoja ja havainnut niiden käytön ulottuvan myös moderniin aikaan (Äikäs 2011). Lisäksi vuonna 2015 Helsingin yliopiston arkeologian opiskelijat järjestivät arkeologisen kaivauksen Rastilan leirintäalueella osana maisteriopintojaan (Väisänen & Veinio 2016). Myös toisen maailmansodan aikaisia kohteita Suomessa on tutkittu viime vuosina (esim. Seitsonen 2018). Kaivausprojekti -kurssi järjestettiin vuonna 2019 Helsingin yliopistossa vasta toisen kerran. Vuoden 2019 kaivausprojekti -kurssin muista projekteista mainittakoon HuK Tanja Rannan kaivaus Sysmässä. Rannan projekti tutki Nuoramoisten kylässä sijainnutta Nordenlundin tiilitehdasta, jonka toiminta ajoittui 1930-luvulta 1950-luvulle. Tiilitehtaan kaivaus kiinnosti suuresti lähiseudun asukkaita, ja paikallislehti uutisoi kaivauksesta (Vigman 2019).

Keskustelua arkeologian roolista yhteiskunnassa sekä sen vuorovaikutuksesta yleisön kanssa, siis arkeologian popularisoinnista, on käyty jo pitkään (esim. Kanerva & Rissanen 1973; Partanen 2007; Svanberg & Wahlgren 2007). Myös opinnäytetöitä arkeologian popularisoinnista on kirjoitettu runsaasti viime vuosina (esim. Siltainsuu 2012).

Arkeologian ja median välistä suhdetta on myös pohdittu Suomessa aiemminkin. Esimerkiksi vuoden 2006 Arkeologiapäivien teemana oli arkeologian ja median

kohtaaminen (Mökkönen et al. 2007). Aihe on kiinnostanut myös opiskelijoita (esim. Lapela 2018). Arkeologia kiinnostaa mediaa ja yleisöä, ja joka kesä kaivauksilla ympäri Suomea vierailee lehdistön edustajia. Helsingin yliopiston viestintäpäällikön Pia Purran mukaan arkeologiaan liittyviin uutisiin suhtaudutaan myös yliopiston viestinnässä myönteisesti, ja arkeologiaan liittyvät uutiset herättävät mediassa suurempaa mielenkiintoa kuin muihin humanistisiin aloihin liittyvät uutiset (Pia Purra, henkilökohtainen tiedonanto 13.12.2019).

On tavallista, että arkeologiaan liittyvistä uutisoinneista löytyy virheitä, sekaannuksia ja väärinymmärryksiä (esim. Wickholm 2007: 27; Moring 2007). Erityisesti toimittajien hakemat raflaavat otsikot voivat silloin tällöin sisältää asiavirheitä (Wickholm 2007: 28). Yhteistyö arkeologian ja median välillä on tärkeää, mutta yhteistyöstä löytyy myös huonoja kokemuksia (esim. Haggren 2006). Esimerkiksi Helsingin yliopiston Lappeenrannan Huhtiniemen joukkohautojen arkeologisten kaivausten tiedottaminen ja julkisuusstrategia oli kiivaan keskustelun kohteena (esim. Lavento 2007; Sandell 2013). Lavento (2007: 40–41) toteaa, että heti Huhtiniemen tutkimusten alkaessa median laaja mielenkiinto aiheutti ongelmalliset olosuhteet tutkimukselle.

Löytöjen ja kaivauskohteiden lisäksi yleisöä kiinnostaa myös arkeologisen tiedon tuottamisprosessi, eli arkeologinen kaivaus (Svanberg & Wahlgren 2007: 15), minkä saimme huomata myös Bodominjärven kenttätöiden aikana. Kaivausviikolla kävimme useita keskusteluja paikalle saapuneiden utelioiden ihmisten kanssa. Osa oli tullut seuraamaan kaivausta sattumalta, osa oli saanut tiedon mediasta. Saimme paikalla vierailleilta ihmisiltä kiitosta siitä, että toimintaamme sai tulla seuraamaan ja meillä oli aikaa keskustella heidän kanssaan. Tutkimusalueen sijainti ulkoilureitin varrella teki siitä helposti lähestyttävän.

Kaivaus

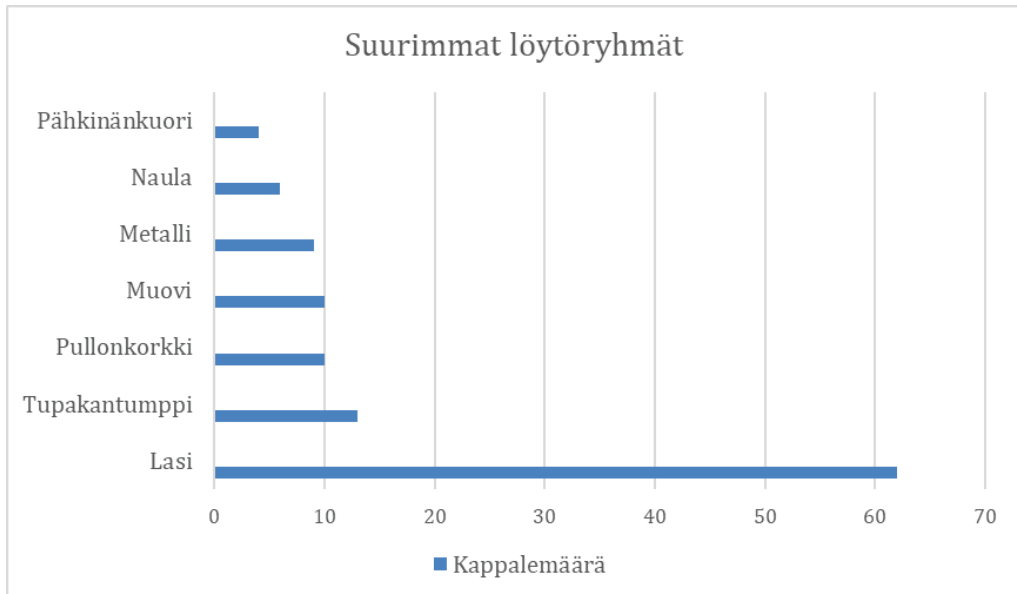
Kaivausalue sijaitsi Espoon Bodominjärven eteläisellä rannalla, Hästbergetin niemen kärjessä. Alueen omistaa Espoon kaupunki, joka myönsi projektille maankäyttöluvan ajalle 20.–24.5.2019. Kaivaus toteutettiin kaivamalla viisi neliömetrin kokoista koekuoppaa, ja kaivaus kesti viisi työpäivää. Kaivaukselle osallistui kirjoittajien lisäksi yhtenä päivänä Helsingin yliopiston arkeologian opintosuunnan yliopisto-opettaja FM Wesa Perttola sekä Helsingin yliopiston arkeologian opiskelijat HuK Taika-Tuuli Kaivo ja fil.yo Maria Ahola. Koekuopilla pyrittiin saamaan mahdollisimman laaja käsitys alueen ihmistoiminnasta. Suoritimme alueella pintapointintaa ennen koekuoppien tekoa. Koekuopat tehtiin eri puolille niemeä niin, että ne sijoittuisivat selkeästi leirintään ja telttailuun otollisille alueille. Tällaisia kriteerejä olivat esimerkiksi tasainen maateltan pystytykseen tai selkeä nuotiorakenne paikan läheisyydessä.

Kaivaus toteutettiin yksikkökaivausmenetelmällä. Kaivausalueen pienestä koosta johtuen maa-ainesta ei ollut tarpeellista seuloa, mutta se käytiin läpi pressun päällä metallinilmaisimella. Koekuopat dokumentointiin sekä kirjallisesti että valokuvaamalla, ja löydöt otettiin talteen yksikön tarkkuudella. Yksikkörajoina käytettiin maaperän luonnollisen maanoksen synnyttämiä kerroksia, sillä maassa ei ollut havaittavissa ihmistoiminnasta syntyneitä kulttuurikerroksia nuotioiden läheisyydessä olleita palokerroksia lukuun ottamatta. Löydöt tulivat lähes poikkeuksetta koekuoppien pintakerroksista, ensimmäisen viiden cm:n syvyydestä.

Kaivauksen löytömateriali jäi oletettua pienemmäksi. Koekuoppien 1 ja 2 alueet olivat tasaisia ja suojaisia soveltuen leiriytymiseen, mistä kertoo myös molemmilta alueilta löytyneet telttakiilat. Runsaiten esineitä löytyi koekuopasta 2, josta saatiin myös erikoisimmat esineet kuten avain ja paristo. Kaivauslöytöjä tuli viidestä koekuopasta 132, ja löytöryhmiä eroteltiin 21. Kolme suurinta löytöryhmää oli-

vat jo ennalta oletettavat pullolasi, tupakantumpit sekä pullonkorkit (Kuva 1). Löydöt olivat huonokuntoisia ja kärsineet korroosiosista. Pintapöiminnassa löydetty alumiininen pullonkorkki edustaa kaivauksen vanhimpia löytöjä, sillä kyseinen korkkimalli ei ole enää nykypäivänä käytössä. Korkki on punainen, ja siinä lukee mustalla teksti "ALKO". Alumiinisten Alkon korkkien tiedetään olleen käytössä noin vuosina 1940-60. Koekuopasta 1 esiin tulleeseen suomalaisen 5 sentin kolikkoon on painettu vuosiluku 2001, joten raha on jäänyt maahan vuoden 2001 jälkeen. Kaivauksen aikana kävi ilmi, että niemellä suoritetaan viikoittain roskien keräämistä. Yleinen siisteys lieneekin suurin syy siihen, miksi löytöaineisto jäi odotettua vähäisemmäksi.

Tutkimuksemme osoitti sen, että niukoista löydöistä huolimatta Bodominjärvi on edelleen ihmisiä kiehtova alue ja aihe. Arkeologisen aineiston perusteella paikalla leiriydytään ja vietetään aikaa. Ruskean pullolasin sekä runsaan kruunukorkkien määrän perusteella ajanviettoon alueella liittyy oluen juominen. Lisäksi sytytyspalat ja nuotioiden jäljet kertovat tulen käytöstä, ja maasta löytyneet telttakiilat puolestaan paljastavat konkreettisesti otollisimmat alueet telttailulle. Kaivausviikon aikana paikan päällä käyneiden ihmisten kanssa keskusteltamme kävi myös ilmi, että alueelle tullaan katsomaan erityisesti kuuluisaa murhapaikkaa. Lisäksi myös huhut murhavälineestä ja sen olinpaikasta elävät edelleen.

Kuva 1. Suurimmat löytöryhmät.

Kuva 2. Pohjoisin koekuoppa “Murhaniemen” kärjessä. Kuvassa Tia Niemelä. (Kuvannut: Emmi Karvinen)

Mediahässäkki

Media on monista erilaisista kanavista koostuva kokonaisuus. Menneisyyden ja median kohtaamisesta on kirjoittanut esimerkiksi Lavento (2007) sivuten vuoden 2006 Arkeologipäivien aihetta. Artikkelissaan Lavento rajaa käsittelemänsä median muodot perinteiseen mediaan, jolla hän tarkoittaa sanoma- ja aikakauslehtiä sekä televisiota ja radiota. Bodomin kaivauksen uutisoinnissa kuitenkin internet, erityisesti iltapäivälehtien internetsivut, olivat merkittävä tiedon välityksen kanava. Tämän lisäksi kaivauksesta uutisoitiin radiossa, televisioissa sekä sanomalehdissä.

Osasimme odottaa, että Bodomin murhapaikalla järjestettävä kaivaus herättäisi laajaa mielenkiintoa. Tämän vuoksi laadimme ennakkoon tiedotteen kaivauksesta. Internet mahdollisti sen, että tiedote tavoitti median edustajat nopeasti. Jo noin 10 minuuttia

tiedotteen julkaisun jälkeen saimme ensimmäisen puhelun aiheesta kiinnostuneelta median edustajalta. Yhteydenottoja tuli viikon ajan lähes päivittäin, ja lukuisat mediat tekivät näiden puhelinhaastattelujen perusteella uutisia. Uutinen kaivauksesta oli 13.5.2019 hetken jopa *Ilta-Sanomien* internet-sivujen luetuimpia uutisia.

Olimme varautuneet siihen, että pidämme kenttätyöviikon loppupuolella torstaina 23.5.2019 lehdistöpäivän, jolloin medioiden edustajat voivat tulla vierailemaan kaivauspaikalle. Yhteensä kahdeksan eri mediaa (YLE Uusimaa, YLE Svenska, Yle Puhe, *Seiska*, *Iltalehti*, *Ilta-Sanomat*, *HS* Espoo sekä MTV3) tuli paikalle. Kaivauksesta tehtiin suora lähetys MTV3:n nettisivuille, sekä 20 minuutin mittainen suora lähetys *Ilta-Sanomien* nettisivuille. Lisäksi kaivauksista uutisoitiin televisiossa MTV3:n klo 19 uutisissa ja YLE:n Uudenmaan paikallisuutisissa (Kuva

3). Median läsnäolo vaikutti työskentelyymme kaivauksella. Lähes koko lehdistöpäivän ajan toinen meistä oli haastateltavana. Tämä tarkoitti sitä, ettei kaikki työvoima ollut käytössä kaivamiseen, mutta olimme varautuneet tähän etukäteen.

Median kohtaamista varten olimme pohtineet, mitä vastaamme esitettyihin kysymyksiin. Olimme valmistautuneet siihen, että väärinkäsityksiä voi syntyä ja aihe saattaa herättää monenlaisia tunteita. Emme halunneet uutisoinnin keskittyvän murhaan, vaan meidän tutkimukseemme ja tutkimuskysymyksiimme. Lavento (2007: 35) toteaa, että toimittajat kuitenkin tekevät valintoja teksteissään ja ensimmäinen valinta on tehty jo päättämällä, onko aihe uutisoinnin arvoinen. Projektimme oli ilmiselvästi mediaa kiinnostava aihe jo kaivausalueen valinnan takia.

Suurin osa kaivauksesta kirjoitetuista uutisista oli asiallisia ja mielestämme onnistuneita. Niissä oli huomioitu se, ettei kaivaus liittynyt Bodominjärven murhan selvittämiseen, ja että kyseessä oli arkeologian opiskelijoiden kaivausprojekti, ei siis esimerkiksi yliopiston tai muun tahon rahoittama tutkimuskaivaus. YLE kirjoitti aiheesta nettisivuilleen myös laajemman uutisen. Tästä huolimatta toiset luulivat, että tutkimme Bodominjärven murhia, toiset olivat sekoittaneet termit kaivaustenjohtaja ja tutkinnanjohtaja keskenään, ja saimme esimerkiksi murhaan liittyviä vihjeitä niin puhelimitse kuin paikan päälläkin. Toisaalla ihmeteltiin, miksi tutkimusvaroja käytetään vanhojen eikä tuoreiden murhien selvittämiseen, ja toisaalla oltiin närkästyneitä siitä, etteivät arkeologit tutki mieluummin esimerkiksi metallinilmainsinharrastajien löytöjä.

Kuva 3. Emmi Karvinen YLE Uusimaan haastattelussa. (Kuvannut: Wesa Perttola)

Mistä tämä sitten johtui? Tiedotteemme korosti sitä, että kyseessä ei ole murhaan liittyvä tutkimus, mutta tästä huolimatta murha oli esillä haastatteluissa ja uutisissa. Erityisesti tämä näkyi uutisten otsikoinnissa. *Ilta-Sanomat* haki lukijoiden huomiota otsikolla “Bodommin murhapaikalla järjestetään arkeologiset kaivaukset” ja viihdelehti *Staran* otsikko oli raflaavasti “Helsingin yliopisto aloittaa kaivaukset Bodomin murhapaikalla”. Myös vanhoja tietoja murhasta nostettiin mediassa esille, ja esimerkiksi *Seiska* uutisoi aiheesta otsikolla “BODOM-ARVOITUS SELVIÄÄ VIHDOIN?! TUOREET KAIVAUKSET JA DNA-NÄYTTEET PALJASTAVAT MYSTEERIHENKILÖN KASVOT!” (Jussinniemi 2019). Uutinen oli sekoitus kaivaukseen liittyviä kuvia, kommentteja ja tietoja sekä itse murhan tutkintaan liittyviä seikkoja. Se kertoo asianmukaisesti muun muassa kaivaustemme esinelöydöistä, mutta otsikko ja itse teksti viittaavat siihen, että kaivauksilla pyrittäisiin selvittämään Bodomin kolmoismurhan tekijä.

Lopuksi

Media ja sen laajeneminen internetin myötä on herättänyt myös arkeologit pohtimaan tiedottamista sekä tiedeviestintää. Yksi esimerkki tästä on Helsingin yliopiston kulttuuriperinnön maisteriohjelmassa arkeologian opintosuunnassa oleva pakollinen opintojaksoko “Arkeologian popularisointi”.

Bodominjärven kaivauksen ympärillä pyörinyt mediahässäkkä ei kenties ole verrattavissa laajempiin projekteihin, jotka ovat vuosien varrella olleet median huomion keskipisteenä, mutta se on kuitenkin osoitus siitä, että arkeologia kiinnostaa mediaa. Lisäksi jo tunnetulla, arkeologisesti tai muusta syystä, kohteella järjestetty kaivaus herätti itsessään mielenkiintoa, mikä oli jo osittain tutkimuksemme lähtökohtana. Arkeologian popularisointi sekä sen keinojen ja ulottuvuuksien tuominen esille onnistui tämän projektin puitteissa yli odotustemme. Kaivaus oli laajasti esillä mediassa.

Kuva 4. Taika-Tuuli Kaivo, Maria Ahola ja Tia Niemelä kaivamassa koekuoppaa 5 Bodominjärvellä. (Kuvannut: Emmi Karvinen)

Eräs toimittaja kysyi, valitsimmeko kaivauskohteen mediahuomion takia. Tämä ei ollut projektimme lähtökohta, vaikka median kiinnostus ei tullutkaan yllätyksenä. Tapaus kiehtoo ihmisiä edelleen, ja saa ihmiset vierailemaan paikan päällä. Näitä syitä sekä laajemmin koko ilmiötä Bodominjärven murhapaikan ympärillä yritimme tavoittaa arkeologian keinoin. Halusimme tuoda esiin alan monipuolisuutta sekä löytää mielekkäitä tutkimuskysymyksiä, joiden kohteena oli modernin ajan arkeologia. Vaikka kaivauslöydöt jäivät oletettua vähäisemmiksi, oli materiaali kuitenkin odotetunlaista leiriytymiseen liittyvää aineistoa.

Bodominjärven -projekti osoitti, että arkeologia kiinnostaa ihmisiä. Tämän kaltaiset hankkeet voivatkin toimia hyvin keinoina popularisoida arkeologiaa. Mediassa näkymissä on sekä huonoja että hyviä puolia, mielestämme arkeologien tulisi tiedostaa median toimintamallit ja viestiä tutkimuksesta selkeästi ja johdonmukaisesti.

Kaivausten ympärillä pyörineen mediähässämän sekä sen tuomien väärinymmärrysten vuoksi emme voi omasta mielestämme todeta täysin onnistuneemme viestinnässä projektin suhteen. Helsingin yliopiston viestintäpäällikön Pia Purran mielestä kaivausprojektimme viestintä puolestaan onnistui hyvin, sillä projekti näkyi mediassa laajasti ja pääosin asiallisesti (Pia Purra, henkilökohtainen tiedonanto 13.12.2019). Emme silti voi olla pohtimatta sitä, olisiko tutkimuksemme lähtökohtia voinut korostaa enemmän? Millä keinoilla väärinymmärrykset siitä, että kaivaus ei liittynyt murhan selvittämiseen olisi voinut välttää kokonaan?

Kaiken kaikkiaan kaivausprojektimme Bodominjärven kuuluisalla murhapaikalla oli opettavainen kokemus. Järjestimme kaivauksen onnistuneesti alusta loppuun, sekä saimme kokemusta mediatyöskentelystä. Odotamme mielenkiinnolla sitä, minkälaisia moderneja kaivauskohteita tulevat kurssilaiset valitsevat.

Bibliografia

Henkilökohtaiset tiedonannot

Purra, P. 13.12.2019: sähköpostiviesti Tia Niemelälle.

Verkkoaineistot

- Jussinniemi, M. 2019. Bodom-arvoitus selviää vihdoin? Tuoreet kaivaukset ja dna-näytteet paljastavat mysteerihenkilön kasvot! <https://www.seiska.fi/Uutiset/Bodom-arvoitus-selviaa-vihdoin-Tuoreet-kaivaukset-ja-dna-naytteet-paljastavat> (Luettu 12.1.2020)
- Laaksonen, T. 2019a. Bodominjärven murhat. *Jäljillä* -podcast, jakso 50. <https://podtail.com/fi/podcast/jaljilla/050-bodominjarven-murhat/> (Luettu 8.3.2020)
- Laaksonen, T. 2019b. Päivitystä vanhoihin jaksoihin. *Jäljillä* -podcast, jakso 53. <https://podtail.com/fi/podcast/jaljilla/053-paivitysta-vanhoihin-jaksoihin/> (Luettu 8.3.2020)
- Laplands Dark Heritage* -projekti. <https://blogs.helsinki.fi/lapland-dark-heritage/> (Luettu 12.1.2020)
- Vigman, K. 2019. Muistetun ajan reunamilla. *Lähilehti* 4.7.2019. <http://www.lahilehti.com/uutiset/muistetun-ajan-reunamilla/> (Luettu 10.1.2020)

Painamattomat lähteet

- Lappela, E. 2018. *Mediamylläkkää ja tiedejulkisuutta. Sanomalehti uutisten ja tiedejulkaisujen vuorovaikutus Susiluola-tutkimuksen tiedeviestinnässä*. Pro gradu -tutkielma. Humanistinen tiedekunta, filosofian, historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos, Helsingin yliopisto.
- Sandell, S. 2013. "Nyt jäitä pääkalloon". *Tapaustutkimus Huhtiniemen arkeologisten kaivausten tiedottamisesta ja mediajulkisuudesta*. Pro gradu -tutkielma. Humanistinen tiedekunta, filosofian, historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos, Helsingin yliopisto.
- Siltainsuu, J. 2012. *Voimavara vai uhka? Yleisön ja asiantuntijan kohtaaminen yleisökaivauksella*. Pro gradu -tutkielma. Humanistinen tiedekunta, filosofian, historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos, Helsingin yliopisto.

Tutkimuskirjallisuus

- Haggrén, G. 2006. Arkeologia ja media. SKAS 4/2006: 2–3.
- Kanerva, M. & Rissanen, K. 1973. *Arkeologian lähitavoitteet*. Helsinki: Gaudeamus.
- Kunnas, O., Kuokkanen, T., Mönkkönen, R., Perttola, W. & Äikäs, T. 2011. Sinusta jää jälki. Arkeologit tutkimassa Provinssirockin festivaalialuetta. *Muinaistutkija* 1/2011: 21–34.
- Lavento, M. 2007. Menneisyyden ja median kohtaaminen. T. Mökkönen & S.-L. Seppälä (toim.) *Arkeologipäivät 2006. Arkeologi(a) ja media. Mikä on muinaisjäännös?:* 34–44. Helsinki: Suomen Arkeologinen Seura ry.
- Markkula, H. 2005. *Bodomin murhat*. Helsinki: Gummerus.
- Markkula H. 2007. *Murha rikostoinnattajan silmin: suomalaisia rikoksia Kyllikki Saaresta Bodomiin*. Helsinki: Minerva.
- Moring, K. 2007. Arkeologiset flyygelit. T. Mökkönen & S.-L. Seppälä (toim.) *Arkeologipäivät 2006. Arkeologi(a) ja media. Mikä on muinaisjäännös?:* 45–46. Helsinki: Suomen Arkeologinen Seura ry.
- Mökkönen, T. & Seppälä, S.-L. (toim.) 2007. *Arkeologipäivät 2006. Arkeologi(a) ja media. Mikä on muinaisjäännös?*. Helsinki: Suomen Arkeologinen Seura ry.
- Palo, J. 2006. *Nils Gustafsson ja Bodomin varjo*. Helsinki: WSOY.
- Partanen, H. 2007. Mikä arkeologiassa kiinnostaa? Tapaustutkimus Turun seudulta. T. Mökkönen & S.-L. Seppälä (toim.) *Arkeologipäivät 2006. Arkeologi(a) ja media. Mikä on muinaisjäännös?:* 20–26. Helsinki: Suomen Arkeologinen Seura ry.
- Rathje, W. & Murphy, C. 1993. *Rubbish! The Archaeology of Garbage*. Pennsylvania: Harper Perennial.
- Seitsonen, O. 2018. *Digging Hitler's Arctic War: Archaeologies and Heritage of the Second World War German military presence in Finnish Lapland*. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Seitsonen, O. 2015. Lapin synkkä kulttuuriperintö. Saksan armeijan toisen maailmansodan aikaiset materiaaliset jäänteet pohjoisen erämaissa. SKAS 4/2015: 38–41.
- Stone, P. 2006. A Dark Tourism Spectrum: Towards a typology of death and macabre related tourist sites, attractions and exhibitions. *Tourism: An Interdisciplinary International Journal* 54 (2): 145–160.
- Svanberg, F. & Wahlgren, K. H. 2007. *Publik arkeologi*. Lund: Nordic academic press.
- Wickholm, A. 2007. Millaisen kuvan sanomalehdet antavat arkeologiasta? T. Mökkönen & S.-L. Seppälä (toim.) *Arkeologipäivät 2006. Arkeologi(a) ja media. Mikä on muinaisjäännös?:* 27–33. Helsinki: Suomen Arkeologinen Seura ry.
- Äikäs, T. 2011. *Rantakiviltä tuntuille – Pyhät paikat saamelaisen rituaalisessa maisemassa*. Studia Archaeologica Septentrionalia 5. Oulu: Pohjois-Suomen Historiallinen Yhdistys ry.
- Äikäs, T., Perttola W. & Kuokkanen, T. 2016. “The Sole You Found was the Soul of the Festival”: Archaeological study of a Rock Festival in Seinäjoki, Finland. *Journal of Contemporary Archaeology* 3(1): 77–101.

HuK Emmi Karvinen, arkeologian opiskelija
Helsingin yliopisto
emmi.karvinen@helsinki.fi

HuK Tia Niemelä, arkeologian opiskelija
Helsingin yliopisto
tia.niemela@helsinki.fi